

IV

(Akty přijaté před 1. prosincem 2009 podle Smlouvy o ES, Smlouvy o EU a Smlouvy o Euratomu)

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO

č. 329/08/KOL

ze dne 28. května 2008

o podpoře poskytnuté společnosti Sementsverksmiðjan hf. (Island)

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO ⁽¹⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

S OHLEDEM NA Dohodu o Evropském hospodářském prostoru ⁽²⁾, a zejména na články 61 až 63 a protokol 26 této dohody,

S OHLEDEM NA Dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora ⁽³⁾, a zejména na článek 24 této dohody,

S OHLEDEM NA čl. 1 odst. 2 části I a čl. 4 odst. 4, článek 6, čl. 7 odst. 5 a článek 14 části II protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru ⁽⁴⁾,

S OHLEDEM NA pokyny úřadu ⁽⁵⁾ pro použití a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP, a zejména na kapitolu týkající se podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích,

S OHLEDEM NA rozhodnutí úřadu ze dne 14. července 2004 o prováděcích ustanoveních uvedených v článku 27 části II protokolu 3 ⁽⁶⁾,

POTÉ CO VYZVAL zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s výše uvedenými ustanoveními ⁽⁷⁾, a s ohledem na jejich připomínky,

I. SKUTEČNOSTI

1. POSTUP

Podle čl. 1 odst. 3 části I protokolu 3 oznámily islandské orgány dopisem Islandské mise při Evropské unii ze dne 19. srpna 2003, kterým byl přeposlán dopis ministerstva financí ze dne 19. srpna 2003 (dokument č. 03-5685 A), prodej státních podílů ve společnosti Sementsverksmiðjan hf.

Dne 17. prosince 2003 podala společnost Aalborg Portland Íslandi ehf. úřadu stížnost na podmínky prodeje podílů islandského státu ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. Úřad tento dopis obdržel a zaevidoval dne 23. prosince 2003 (dokument č. 03-9059 A). Stěžovatel požadoval, aby byla tato stížnost vyřízena společně s oznámením prodeje společnosti vládou.

Na základě další korespondence ⁽⁸⁾ úřad dopisem ze dne 21. prosince 2004 islandské orgány informoval, že se s ohledem na prodej státních podílů ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. islandským státem rozhodl zahájit řízení podle čl. 1 odst. 2 části I protokolu 3 (případ č. 296878). Úřad vyjádřil pochybnosti týkající se tržní hodnoty společnosti Sementsverksmiðjan hf. v době prodeje státních podílů, tržní hodnoty aktiv, jež stát znovu odkoupil, práva společnosti Sementsverksmiðjan hf. používat některá aktiva nacházející se v Reykjavíku, která byla prodána státní pokladně, bez jakékoliv platby, jakož i jejího práva na opětovné nabytí určitých nemovitostí a práv na pozemky v Reykjavíku za předem stanovenou cenu.

Rozhodnutí úřadu č. 421/04/KOL o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* a dodatku EHP ⁽⁹⁾. Úřad zúčastněné strany vyzval, aby k tomuto rozhodnutí předložily připomínky. Islandské orgány předložily připomínky k tomuto rozhodnutí dopisem ze dne 24. února 2005 (případ č. 311243). Dne 20. června 2005 úřad obdržel připomínky společnosti Íslenskt sement ehf., kupujícího společnosti Sementsverksmiðjan hf. (případ č. 323552). Dne 2. září 2005 předložila další připomínky společnost Aalborg Portland Íslandi ehf. (případ č. 333018).

⁽¹⁾ Dále jen „úřad“.

⁽²⁾ Dále jen „Dohoda o EHP“.

⁽³⁾ Dále jen „Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru“.

⁽⁴⁾ Dále jen „protokol 3“.

⁽⁵⁾ Pokyny pro použití a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru, které Kontrolní úřad ESVO přijal a vydal dne 19. ledna 1994, zveřejněné v Úř. věst. L 231, 3.9.1994, s. 1, a dodatku EHP č. 32, 3.9.1994. Pokyny byly naposledy pozměněny dne 19. prosince 2007. Dále jen „pokyny ke státní podpoře“. Aktualizované znění pokynů ke státní podpoře je k dispozici na internetových stránkách úřadu na adrese: <http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Zveřejněno v Úř. věst. L 139, 25.5.2005, s. 37.

⁽⁷⁾ Rozhodnutí úřadu č. 421/04/KOL bylo zveřejněno v Úř. věst. C 117, 19.5.2005, s. 17, a dodatku EHP č. 24, 19.5.2005. Rozhodnutí úřadu č. 368/06/KOL bylo zveřejněno v Úř. věst. C 77, 5.4.2007, s. 21, a dodatku EHP č. 17, 5.4.2007, s. 1.

⁽⁸⁾ Podrobnější informace o korespondenci mezi úřadem a islandskými orgány viz rozhodnutí úřadu o zahájení formálního šetření, rozhodnutí č. 421/04/KOL.

⁽⁹⁾ Viz poznámka pod čarou 7.

Dopisem ze dne 17. února 2006 (případ č. 363608) předaly islandské orgány úřadu anglické znění dohody mezi společností Sementsverksmiðjan hf. a ministerstvem průmyslu jménem islandské vlády, na jejímž základě byla zrušena možnost společnosti zpětně odkoupit některá aktiva v Reykjavíku. Podle článku 2 této dohody si společnost najala užívaná aktiva ode dne 1. ledna 2004 na dobu neurčitou, za což platí měsíční nájemné stanovené podle tržních cen.

Na základě připomínek stěžovatele a dalších informací a objasnění poskytnutých islandskými orgány v průběhu formálního šetření považoval úřad za nutné rozšířit formální šetření tak, aby se vztahovalo na převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody islandským státem. V souladu s tím přijal dne 29. listopadu 2006 rozhodnutí č. 367/06/KOL o převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody islandským státem. Dopisem ze dne 29. listopadu 2006 (případ č. 399095) úřad islandské orgány informoval, že se s ohledem na toto opatření rozhodl formální šetření rozšířit. Islandské orgány nepředložily k rozhodnutí úřadu žádné připomínky.

Téhož dne, 29. listopadu 2006, úřad uzavřel formální šetření týkající se opatření podpory ve prospěch společnosti Íslenskt Sement ehf., skupiny investorů, jež získala uvedené státní podíly ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. Úřad dospěl k závěru, že tato transakce nezahrnuje státní podporu.

Rozhodnutí úřadu č. 367/06/KOL bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* a dodatku EHP⁽¹⁰⁾. Úřad zúčastněné strany vyzval, aby k tomuto rozhodnutí předložily připomínky. Dne 7. května 2007 obdržel úřad připomínky společnosti Íslenskt sement ehf. (případ č. 420691). Dopisem ze dne 14. května 2007 (případ č. 421504) úřad předal tyto připomínky islandským orgánům, kterým byla poskytnuta příležitost, aby se k nim vyjádřily. Islandské orgány odpověděly dne 18. dubna 2008 (případ č. 474416).

2. SOUVISLOSTI

2.1 PROCES PRODEJE SPOLEČNOSTI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF.

Až do vstupu dánského dovozce cementu na islandský trh v roce 2000 měla společnost Sementsverksmiðjan hf. na trhu s cementem fakticky monopolní postavení. V důsledku nové situace v oblasti hospodářské soutěže se společnost Sementsverksmiðjan hf. dostala do ekonomických obtíží a začala hospodařit se ztrátou. Proto se stát v březnu 2003 rozhodl podnik prodat a vyhlásil veřejnou soutěž na nákup veškerých svých akcií ve společnosti Sementsverksmiðjan hf.⁽¹¹⁾

Na základě nabídkového řízení byla vybrána skupina investorů⁽¹²⁾, kteří za účelem nabytí státních podílů založili společnost Íslenskt Sement ehf. Vláda zahájila s těmito investory jednání o prodeji státních podílů ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. Výsledkem jednání mezi vládou a společností Íslenskt Sement ehf. bylo to, že společnost byla prodána převážně v souladu s níže popsányými dohodami.

Dne 2. října 2003 podepsalo ministerstvo průmyslu jménem islandské vlády se společností Íslenskt Sement ehf. smlouvu o koupi akcií. Podle této smlouvy prodal stát, vlastník 100 % podílů akcií ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. v nominální hodnotě 450 milionů ISK, tyto akcie společnosti Íslenskt Sement ehf. za cenu 68 milionů ISK.

Podle článku 4 smlouvy o koupi akcií převzala islandská vláda dluhy a závazky společnosti Sementsverksmiðjan hf. související s důchody. Převzala rovněž všechny stávající a budoucí závazky týkající se ročního vyrovnání náhrad za jednotlivce, kteří platí do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance, dokud jsou zaměstnanci společnosti Sementsverksmiðjan hf.

Ministerstvo financí převzalo jménem státní pokladny zbývající dluhopisy vydané za účelem vyrovnání vzniklých závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf., jak stanoví dohoda z roku 1997, jakož i stávající a budoucí závazky současných zaměstnanců společnosti přidružených k části B na základě dohody podepsané s důchodovým fondem pro státní zaměstnance dne 23. října 2003. Tímto vláda splnila povinnost stanovenou v článku 4 smlouvy o koupi akcií uzavřené mezi ministerstvem průmyslu a společností Íslenskt sement ehf.

Podle článku 5 smlouvy o koupi akcií měla islandská vláda od společnosti Sementsverksmiðjan hf. koupit určitá aktiva na základě zvláštní smlouvy. Jak je uvedeno v odstavci 3 článku 5, kupní cena za tato aktiva činila 450 milionů ISK.

Téhož dne, tj. 2. října 2003, podepsaly společnost Sementsverksmiðjan hf. a islandská státní pokladna kupní smlouvu, na jejímž základě nabyla státní pokladna nemovitý majetek a aktiva uvedené společnosti v Reykjavíku, administrativní budovu společnosti v Akranes (s výjimkou jednoho a půl poschodí) a akcie a dluhopisy jiných společností nacházející se ve vlastnictví společnosti Sementsverksmiðjan hf. za cenu 450 milionů ISK. Jak je uvedeno v článku 5 kupní smlouvy, společnost Sementsverksmiðjan hf. si směla ponechat v držení část prodaných nemovitostí v Reykjavíku⁽¹³⁾, užívat je pro

⁽¹⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 7.

⁽¹¹⁾ Podrobnější informace o procesu prodeje viz rozhodnutí úřadu č. 421/04/KOL.

⁽¹²⁾ Investiční skupina se skládala ze společností Framtak fjárfestingarbanki hf, Björgun ehf., BM Vallá ehf. a původně společnosti Steypustöðin, kterou později nahradila norská společnost Norcem AS.

⁽¹³⁾ Dvě skladovací nádrže na cement, budova pro dobývání/balení cementu, schodiště a chodba, obložení potrubí pro cement, oplocení a brána, ocelový zásobník s připojeným zařízením, vzduchové kompresory, sušák a elektrické zařízení ve skladištní hale u doku, přístavní jeřáb, potrubí v obložení potrubí pro cement, zařízení na vážení vozidel a příslušné počítačové vybavení.

potřeby vykonávání své průmyslové činnosti, ale musela tyto nemovitosti předat zpět státní pokladně nejpozději 31. prosince 2011. Společnost Sementsverksmiðjan hf. hradí veškerou údržbu a všechna zhodnocení těchto nemovitostí, za toto užívací právo však neplatí žádnou náhradu. Podle článku 6 kupní smlouvy má společnost Sementsverksmiðjan hf. do 31. prosince 2009 k výše uvedeným zcizeným nemovitostem v Reykjavíku právo zpětné koupě za celkovou cenu ve výši 95 milionů ISK s pevným ročním úrokem ve výši 7 % účtováním od 1. srpna 2003.

Tato kupní smlouva byla dne 16. února 2006 pozměněna smlouvou podepsanou mezi společností Sementsverksmiðjan hf., ministerstvem průmyslu jménem islandské vlády a společností Íslenskt sement ehf. Strany této smlouvy souhlasily s tím, že se odchýlí od bodu 5.4 smlouvy o koupi akcií, co se týká možnosti zpětné koupě některých aktiv, a od bodu 6 kupní smlouvy a nahradí ho ustanovením o nájmu některých aktiv⁽¹⁴⁾. Měsíční nájemné bylo stanoveno na [...] ISK a bude upravováno podle indexu stavebních nákladů. Co se týká doby předání aktiv prodaných státní pokladně, strany se dohodly na nahrazení data 31. prosince 2011 datem 1. ledna 2004.

2.2 DLUHY SPOLEČNOSTI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. VŮČI STÁTNÍMU DŮCHODOVÉMU FONDU

2.2.1 *Fungování důchodového fondu pro státní zaměstnance*

Důchodový fond pro státní zaměstnance byl původně upraven ustanoveními zákona č. 29/1963. V roce 1990 se zdálo, že pojistné placené do důchodového fondu pro státní zaměstnance nepostačuje k vyplácení důchodů. Stát se proto rozhodl systém reformovat a přijal zákon č. 1/1997 „o důchodovém fondu pro státní zaměstnance“. Důchodový fond pro státní zaměstnance byl rozdělen na dvě části: byla vytvořena nová část A a stávající důchodový fond se přeměnil na část B. Všichni noví zaměstnanci byli zařazeni do části A, zatímco stávající zaměstnanci si mohli vybrat mezi členstvím v části A, nebo ponecháním si svého práva na členství v části B, která byla tudíž novým členům uzavřená. Podle islandských orgánů se rozdělením bývalého důchodového fondu pro státní zaměstnance na části A a B fond stal soběstačným a nebude nadále kumulovat záporný zůstatek mezi pojistným a závazky, jež by nakonec musela uhradit státní pokladna⁽¹⁵⁾.

Naproti tomu v důsledku ustanovení o části B zde obvykle existuje schodek, který je nutno pravidelně pokrýt. Ustanovení

o části B předpokládají placení pojistného do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance pouze podle základního platu přidružených zaměstnanců, nikoli na základě jejich celého platu. Přidružení zaměstnanci mají právo na obdržení určitého procentuálního podílu základního platu za pracovní místo, z něhož odešli do důchodu. Poté je důchod spojen s průměrným růstem platů státních zaměstnanců. Podle článku 33 zákona č. 1/1997 musí tento rozdíl hradit zaměstnavatel členů části B důchodového fondu pro státní zaměstnance. Nicméně v případě neuhrazení ze strany zaměstnavatele zaručuje podle článku 32 zákona č. 1/1997 státní pokladna vyplácení důchodu danému zaměstnanci v souladu se zákonem.

2.2.2 *Vznik dluhu společnosti Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance*

Při reformě z roku 1996 bylo do zákona o důchodovém fondu pro státní zaměstnance zavedeno nové ustanovení, které požaduje, aby zaměstnavatelé hradili růst plateb důchodů.

V článku 33 zákona č. 1/1997 se uvádí, že „pokud dojde k předem stanovenému [...] zvýšení důchodů v důsledku celkového růstu platů státních zaměstnanců, státní pokladna a ostatní zaměstnavatelé, kteří pojišťují své zaměstnance ve fondu, **hradí**⁽¹⁶⁾ růst, k němuž v platbách důchodů dojde. [...]“.

Dne 8. října 1997 podepsalo ministerstvo financí s důchodovým fondem pro státní zaměstnance smlouvu o hrazení závazků státní pokladny podle článku 33 zákona č. 1/1997 o důchodovém fondu pro státní zaměstnance, co se týká zaměstnanců islandské státní cementárny do konce roku 1996. Tyto závazky odpovídaly vzniklému závazku s ohledem na zvýšení důchodů pro zaměstnance společnosti Sementsverksmiðjan hf. po odečtení podílu společnosti na aktivech fondu.

Článek 3 této smlouvy zní takto: „Pomocí přisouzené úrokové sazby ve výši 3,5 % byla současná hodnota vzniklých závazků LSR⁽¹⁷⁾ s ohledem na zaměstnance Islandské státní cementárny na konci roku 1996 oceněna na 494 816 380 ISK. Aktiva LSR na uhrazení závazků činí podle odhadů 19 % vzniklých neuhrazených závazků fondu. Závazky státu jménem společnosti Sementsverksmiðjan hf. Ltd. tudíž činí 400 801 268 ISK.“

Nový článek 33 zákona č. 1/1997 předpokládá možnost úhrady dluhopisy.

⁽¹⁴⁾ Tlaková místnost, dva zásobníky, místnost pro dodávky cementu, místnost pro čerpání, váhací zařízení pro automobily a připojené počítačové vybavení v místnosti pro dodávky, jeřáb, potrubí a ocelový zásobník s připojeným zařízením, strojní zařízení a toalety, transformační stanice, schodiště a chodba.

⁽¹⁵⁾ Pojistné do části A důchodového fondu pro státní zaměstnance je hrazeno na základě celkového příjmu přidružených zaměstnanců, kteří získávají práva na důchod na základě celkového zaplaceného pojistného. Jak je tomu u většiny povinných podnikových penzijních fondů, práva na důchod v části A jsou svázána s indexem spotřebitelských cen. Práva přidružených zaměstnanců na důchod jsou vázána zákonem a zaměstnavatelé musí pojistné pravidelně upravovat, aby bylo zajištěno, že příjem fondu z pojistného je v souladu s jeho závazky.

⁽¹⁶⁾ Zvýraznění přidáno úřadem.

⁽¹⁷⁾ Islandská zkratka pro důchodový fond pro státní zaměstnance.

„Správní rada fondu může [...] při platbě vzniklých závazků uznat dluhopis. [...] Takto uhrazený závazek je založen na pojistně-matematickém posouzení ke dni uhrazení. Zaměstnavatel, který svůj závazek uhradil vydáním dluhopisu v souladu s tímto odstavcem, nemá žádnou další odpovědnost za závazky fondu [...] s ohledem na období a zaměstnance, na něž se úhrada vztahuje.“

Podle článku 4 téže smlouvy „státní pokladna uhradí LSR svůj závazek podle článku 2 poskytnutím dluhopisů společnosti Iceland Cement Ltd. v celkové výši 326 488 714 ISK [...]. Dluhopisy jsou s ohledem na inflaci vázány na index spotřebitelských cen s výchozím indexem 178,6. Roční úrok činí 5,5 % (2,75 % za pololetí) a vypočte se k 1. lednu 1997. Úroky za období od 1. ledna do 30. srpna 1997 budou uhrazeny zvlášť dne 1. listopadu 1997. Současná hodnota dluhopisů ke dni 1. září 1997 (s přisouzeným úrokem ve výši 3,5 %) činí 400 801 268 ISK. Státní pokladna zaručuje LSR placení splátek a úroků z těchto dluhopisů. Těmito dluhopisy státní pokladna zcela vyrovnala své závazky vůči LSR s ohledem na doplatky důchodů podle článku 33 zákona č. 1/1997 o důchodovém fondu pro státní zaměstnance vyplývající z členství zaměstnanců islandské státní cementárny v LSR do konce roku 1996.“

Při použití posledního odstavce článku 33 zákona č. 1/1997 proto v okamžiku, kdy společnost Sementsverksmiðjan hf. uhradila svůj závazek vydáním dluhopisů na částku stanovenou ve smlouvě ze dne 8. října 1997, nenesla žádnou další odpovědnost za závazky fondu v souvislosti s výplatou důchodů svým bývalým zaměstnancům s ohledem na období do konce roku 1996, jehož se úhrada týkala. Tyto dluhopisy jsou proto pouhým odkladem splacení dluhu.

Dne 30. března 1999 podepsaly společnost Sementsverksmiðjan hf. a důchodový fond pro státní zaměstnance druhou smlouvu podle článku 33 zákona č. 1/1997. Na základě této smlouvy fond každoročně posoudí splatný závazek v souvislosti s důchody vzniklý v průběhu roku s ohledem na zaměstnance společnosti přidružené do části B fondu, kteří ve společnosti dosud pracují. Společnost uhradí tyto závazky po odečtení všech příspěvků již zaplacených zaměstnanci a společností s ohledem na práva získaná v průběhu roku. Podle informací poskytnutých islandskými orgány bylo do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance v roce 2003 dosud přidruženo pět zaměstnanců společnosti Sementsverksmiðjan hf.

2.2.3 Převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody státem

Ministerstvo financí převzalo na základě smlouvy uzavřené dne 23. října 2003 mezi ministerstvem financí a důchodovým fondem pro státní zaměstnance jménem státní pokladny zbývajících dluhopisů vydané za účelem vyrovnání splatných závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf., jak stanoví dohoda z roku 1997. Vláda převzala rovněž závazky společnosti

Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance týkající se ročního placení a vyrovnání náhrady za zaměstnance společnosti přidružené do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance (jak je stanoveno ve smlouvě mezi důchodovým fondem pro státní zaměstnance a společností Sementsverksmiðjan hf. ze dne 30. března 1999).

Touto smlouvou ministerstvo financí splnilo povinnost převzatou podle článku 4 smlouvy o koupi akcií ze dne 2. října 2003 uzavřené se skupinou investorů, Íslenskt sement ehf. Podle tohoto ustanovení „prodávající převezme dluhy a závazky společnosti související s důchody, které jsou zaručeny státem a byly společností převzaty v roce 1997 na základě zvláštní smlouvy. Prodávající převezme rovněž veškeré stávající a budoucí závazky týkající se ročního vyrovnávání náhrad za jednotlivce, kteří nyní platí do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance, dokud jsou zaměstnanci této společnosti.“

I když se ministerstvo financí samo rozhodlo ve smlouvě o koupi akcií se skupinou investorů Íslenskt sement ehf. tyto dluhy a závazky společnosti Sementsverksmiðjan hf. převzít, společnost Sementsverksmiðjan hf. byla těchto závazků zproštěna na základě jiného právního aktu, a sice smlouvy mezi ministerstvem financí a důchodovým fondem pro státní zaměstnance ze dne 23. října 2003.

Podle informací poskytnutých islandskými orgány⁽¹⁸⁾ byly v roce 2003 závazky související s důchody pro zaměstnance, kteří již odešli do důchodu, odhadnuty na 412 milionů ISK. Budoucí závazky za zaměstnance společnosti Sementsverksmiðjan hf., kteří jsou dosud přidruženi do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance, byly odhadnuty na 10–15 milionů ISK podle toho, jak dlouho zaměstnanci ve společnosti zůstanou.

3. OPATŘENÍ POSUZOVANÁ V TOMTO ROZHODNUTÍ

Jak již bylo uvedeno, formální šetření zahájené rozhodnutím č. 421/04/KOL bylo rozšířeno tak, aby se vztahovalo na převzetí závazků společnosti souvisejících s důchody státem, a to rozhodnutím č. 367/06/KOL.

⁽¹⁸⁾ Islandské orgány poskytly informace o přidružení zaměstnanců společnosti Sementsverksmiðjan hf. v různých dopisech. Tyto odhadované údaje poskytly v dopise ze dne 12. listopadu 2003. V dopise ze dne 18. dubna 2006 islandské orgány dále objasnily, že v době založení společnosti v roce 1993 bylo šest zaměstnanců přidruženo do důchodového fondu pro státní zaměstnance a 93 zaměstnanců do soukromých důchodových fondů. Jak islandské orgány vysvětlily, administrativní zaměstnanci společnosti Sementsverksmiðjan hf. měli přístup k důchodovému fondu pro státní zaměstnance, zatímco dělníci byli přidruženi do systému soukromých důchodových fondů, tj. důchodových fondů svých odborových svazů. Po založení společnosti v roce 1993 se mohli noví administrativní zaměstnanci nadále připojit ke státnímu důchodovému fondu. Po prodeji státních podílů ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. v roce 2003 museli být všichni noví zaměstnanci přidruženi k soukromému důchodovému fondu.

Téhož dne, tj. 29. listopadu 2006, úřad přijal rozhodnutí č. 368/06/KOL o zastavení formálního šetření týkajícího se prodeje státních podílů ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. společnosti Íslenskt sement ehf. dne 29. listopadu 2006 za kupní cenu 68 milionů ISK a dospěl k závěru, že tento prodej nezahrnoval státní podporu.

V tomto rozhodnutí úřad posoudí možnou existenci a slučitelnost státní podpory pro společnost Sementsverksmiðjan hf. v souvislosti s níže uvedenými opatřeními, o nichž úřad dosud nevydal rozhodnutí:

- 1) Nabytí nemovitostí, aktiv, akcií a dluhopisů společnosti Sementsverksmiðjan hf. státem

V rozhodnutí č. 421/04/KOL úřad uvedl, že by státní podpora mohla být zahrnuta v nabytí aktiv patřících společnosti Sementsverksmiðjan hf. ⁽¹⁹⁾ islandskou státní pokladnou za cenu 450 milionů ISK, pokud by tato cena neodpovídala jejich tržní hodnotě.

- 2) Právo společnosti Sementsverksmiðjan hf. ponechat si část aktiv a zpětně je odkoupit za stanovenou cenu

V rozhodnutí č. 421/04/KOL úřad rovněž zahájil formální šetření týkající se možnosti společnosti Sementsverksmiðjan hf. ponechat si v držení část zcizených nemovitostí v Reykjavíku ⁽²⁰⁾, užívat je pro potřeby vykonávání své průmyslové činnosti a předat je zpět státní pokladně nejpozději 31. prosince 2011. Společnost Sementsverksmiðjan hf. musela hradit veškerou údržbu a všechna zhodnocení těchto nemovitostí, neplatila však za toto užívací právo žádnou náhradu. Podle článku 6 kupní smlouvy má kromě toho společnost Sementsverksmiðjan hf. do 31. prosince 2009 k výše uvedeným zcizeným nemovitostem v Reykjavíku právo zpětné koupě za celkovou cenu ve výši 95 milionů ISK s pevným ročním úrokem ve výši 7 % účtovaným od 1. srpna 2003.

V rozhodnutí č. 421/04/KOL úřad předběžně považoval neexistenci odměny za užívání aktiv nacházejících se v Reykjavíku, jež byla prodána státní pokladně, za státní podporu. Úřad se domníval, že pokud by společnost Sementsverksmiðjan hf. využila výše uvedené ceny zpětné

koupě, stát by mohl přijít o výnosy, pokud by aktiva prodal za cenu, která je nižší než jejich tržní hodnota.

- 3) Převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody státní pokladnou

V rozhodnutí č. 367/06/KOL úřad vyvodil předběžný závěr, že převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody státem představovalo státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Úřad měl pochybnosti, zda by mohla být použitelná některá z výjimek obecného zákazu státní podpory stanovených v čl. 61 odst. 2 nebo odst. 3 Dohody o EHP. V případě, že by státní podpora zahrnuta byla, úřad vyjádřil pochybnosti, zda by ji bylo možno prohlásit za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP. Konkrétně úřad vznesl pochybnosti, zda by podporu bylo možno považovat za slučitelnou podle ustanovení pokynů ke státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci.

4. PŘIPOMÍNKY ISLANDSKÝCH ORGÁNŮ

Dopisem ze dne 23. února 2005 předložily islandské orgány připomínky k pochybnostem, které úřad uvedl v rozhodnutí č. 421/04/KOL. Islandské orgány objasnily, že se zpětná koupě aktiv od společnosti Sementsverksmiðjan hf. uskutečnila jako součást restrukturalizace: „Stát by od společnosti koupil veškerá aktiva, která nebyla podstatná pro výrobu a provoz, s cílem snížit provozní náklady a zajistit, aby bylo fungování společnosti životaschopné.“

Co se týká správné hodnoty zpětně koupených aktiv, islandské orgány tvrdí, že nejpřesnější ocenění bylo provedeno odborníky z AV a VSO Ráðgjöf v září 2003. Tito odborníci ocenili majetek v Reykjavíku na 276 milionů ISK a administrativní budovu v Akranes na 74,4 milionu ISK. Islandské orgány měly za to, že ocenění aktiv v Reykjavíku bylo pro stát velmi příznivé, poněvadž tato aktiva měla strategický význam na základě předpokládané budoucí hodnoty, „jelikož v době prodeje existovaly plány na projekt velkého mostu uzavírajícího přístav společnosti v Saeverhöfði v Reykjavíku, což znamená, že by zařízení byla pro činnost společnosti nepoužitelná. Tento most však povede ke změně územního plánu města pro tuto oblast a očekává se, že pozemky budou vyhrazeny pro rezidenční čtvrť, což jejich hodnotu velmi zvýší.“

Co se týká práva na zpětnou koupi určitých aktiv podle článku 6 kupní smlouvy ze dne 2. října 2003, islandské orgány v tomto dopise uvedly, že smlouvu pozmění a nahradí tuto možnost právem prvního odmítnutí za tržní hodnotu.

Islandské orgány předložily rovněž argumenty k odůvodnění toho, že pokud by proces prodeje společnosti Sementsverksmiðjan hf. zahrnoval podporu, tuto podporu by bylo možno považovat za slučitelnou na základě pokynů ke státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci. Za tímto účelem připojily plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf.

⁽¹⁹⁾ Dotčenými aktivy jsou nemovitosti a aktiva společnosti v Reykjavíku, administrativní budova společnosti v Akranes (s výjimkou jednoho a půl poschodí) a akcie a dluhopisy jiných společností nacházející se ve vlastnictví společnosti Sementsverksmiðjan hf.

⁽²⁰⁾ Dvě skladovací nádrže cementu, budova pro dodávku/balení cementu, schodiště a chodba, obložení potrubí pro cement, oplocení a brána, ocelový zásobník s připojeným zařízením, vzduchové kompresory, sušák a elektrické zařízení ve skladištní hale u doku, přístavní jeřáb, potrubí v obložení potrubí pro cement, zařízení na vážení vozidel a příslušné počítačové vybavení.

Islandské orgány nepředložily žádné připomínky k rozhodnutí úřadu č. 367/06/KOL o převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody islandským státem.

5. PŘIPOMÍNKY SPOLEČNOSTI ÍSLENSKT SEMENT EHF.

Společnost Íslenskt sement ehf. předložila připomínky k rozhodnutí úřadu č. 421/04/KOL dne 20. června 2005 (případ č. 323552). V tomto dopise společnost uvedla, že aktiva koupená státem zpětně od společnosti Sementsverksmiðjan hf. nebyla prodána jednotlivě, nýbrž ve spojení s prodejem akcií. Tento prodej byl proto nedílnou součástí celkové kupní smlouvy týkající se prodeje akcií společnosti Sementsverksmiðjan hf. jako celku. Společnost Íslenskt sement ehf. dále považovala práva společnosti Sementsverksmiðjan hf. na užívání některých zpětně koupených aktiv za nedílnou součást privatizace společnosti, což bylo bráno v úvahu při sjednávání celkové kupní ceny. Bez ohledu na to by byla podle názoru společnosti Íslenskt sement ehf. objektivní tržní hodnota užívacího práva k těmto aktivům zanedbatelná, „pokud by nebyla považována za zcela bezcennou“, jelikož tato aktiva mohla využívat pouze společnost Sementsverksmiðjan hf. jakožto jediný výrobce cementu na Islandu. Společnost Íslenskt sement ehf. zpochybnila, že právo společnosti na znovunabytí aktiv, k nimž má užívací právo, za celkovou cenu 95 milionů ISK obsahuje státní podporu, jelikož tato speciální zařízení na výrobu cementu měla nízkou tržní hodnotu.

Dopisem ze dne 7. května 2007 (případ č. 421504) společnost Íslenskt sement ehf. nejprve vyjádřila svůj názor na přístup úřadu, podle něhož by se případ rozdělil na dvě části, tj. prodej akcií a ostatní opatření. Podle názoru této společnosti je nutno jednotlivé transakce posuzovat jako celek. „Bylo podmínkou, a to jak jménem prodávajícího (islandská vláda), tak jménem nakupujícího (společnost Íslenskt sement ehf.), že smlouvy uzavřené téhož dne představují jednu transakci, kterou nelze rozdělit. Jedna či více těchto smluv by tudíž nebyly uzavřeny, pokud by v téže době a ve vzájemném vztahu nebyly uzavřeny všechny ostatní smlouvy.“

Společnost Íslenskt sement ehf. za druhé předložila tvrzení s cílem prokázat, že převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody islandským státem nezahrnovalo žádnou státní podporu. Společnost Íslenskt sement ehf. objasnila, že závazky související s důchody nebyly zahrnuty v rozvaze v roční účetní závěrce za rok 1996, nýbrž uvedeny pouze jako podrozvahový potenciální závazek. V roce 1997 byly závazky společnosti související s důchody zrušeny vydáním dluhopisů. To znamená, že byly financovány dluhem (dluhopisy) vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance, který byl poté v rozvaze v roční účetní závěrce za rok 1997 a následující roky zaúčtován jako dlouhodobé závazky. Společnost Íslenskt sement ehf. dále objasnila, že v souvislosti s prodejem akcií ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. stát převzal dluh, který společnost měla vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance v roce 2003. V roční účetní závěrce za rok 2003 byla proto od závazků v rozvaze odečtena částka ve výši 388 028 317 ISK a o stejnou částku se současně zvýšil nerozdělený zisk společnosti.

Společnost Íslenskt sement ehf. za třetí odkazovala na prodej aktiv společnosti Sementsverksmiðjan hf. státu za kupní cenu ve výši 450 milionů ISK, kterým se zabývalo rozhodnutí úřadu č. 421/04/KOL. Všechny akcie a dluhopisy byly státu prodány za tržní hodnotu ⁽²¹⁾. Majetek v Saevarhófdi v Reykjavíku a část administrativní budovy v Akranes byly oceněny na 276 milionů ISK a 74,4 milionu ISK a prodány státu za cenu 280 milionů ISK a 72,5 milionu ISK.

Společnost Íslenskt sement ehf. rovněž odkázala na náklady na likvidaci společnosti Sementsverksmiðjan hf. stanovené v roce 2003 společností MP Investment Bank Ltd. a znovu uvedla, že náklady na likvidaci byly vypočteny na částku 506 498 730 ISK, včetně vyklizení místa v Akranes.

Společnost Íslenskt sement ehf. dospěla k závěru, že „při použití metody, kterou ESD stanovil například ve věci Gröditzer Stahlwerke GmbH, je v tomto případě otázkou, zda by celkové náklady státu na likvidaci společnosti překročily náklady státu na převzetí dluhů a prodej akcií společnosti. Je-li odpověď na tuto otázku kladná, je nutno mít za to, že stát jednal v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství, jelikož soukromý investor by převzal dluh a prodal akcie společnosti na základě řádného hospodářského odůvodnění.“ Společnost Íslenskt sement ehf. proto zastávala názor, že „celkové náklady na likvidaci překročily celkové náklady na prodej společnosti o 70 376 683 ISK ⁽²²⁾, a že tudíž stát jednal v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství. Převzetí dluhu společnosti vůči důchodovému fondu v souvislosti s prodejem akcií státu ve společnosti proto nemůže zahrnovat státní podporu.“

6. PŘIPOMÍNKY SPOLEČNOSTI AALBORG PORTLAND ÍSLANDI EHF.

Dopisem ze dne 2. září 2005 předložil stěžovatel, společnost Aalborg Portland Íslandi ehf., připomínky k rozhodnutí úřadu č. 421/04/KOL. Vyjádřil svůj souhlas s obavami úřadu, poukázal však na to, že převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody nebylo v rozhodnutí o zahájení řešeno. Nicméně společnost Aalborg Portland Íslandi ehf. nepředložila žádné připomínky k rozhodnutí úřadu č. 367/06/KOL o rozšíření řízení tak, aby zahrnovalo převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody islandským státem.

⁽²¹⁾ Podíly ve společnosti Geca byly oceněny na 46,5 milionu ISK, podíly ve společnosti Spölur na 40 milionů ISK a dluhopisy vydané společností Spölur na 11 milionů ISK.

⁽²²⁾ Společnost Íslenskt Sement objasnila, že celkové náklady na likvidaci společnosti činily 390,4 milionu ISK, včetně kupních cen zaplacených státem za pozemky v Reykjavíku a Akranes. Pokud by se stát rozhodl společnost zlikvidovat, náklady na likvidaci by dosáhly likvidační hodnoty stálých aktiv, 69,9 milionu ISK po odečtení smluvní povinnosti vyklidit závod, což by vedlo k celkovým nákladům na likvidaci společnosti ve výši 390,4 milionu ISK. Rozhodnutí státu převzít dluh společnosti vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance ve výši 388 028 317 ISK a prodat akcie společnosti Íslenskt Sement za cenu 68 milionů ISK vedlo k čistým nákladům ve výši 320 028 317 ISK. Náklady na likvidaci byly proto vyšší než celkové náklady na prodej společnosti o 70 376 683 ISK.

7. DALŠÍ PŘÍPOMÍNKY ISLANDU

Dopisem ze dne 8. dubna 2008 islandské orgány poskytly doplňkové informace o dříve předloženém plánu restrukturalizace a připojily průzkum trhu, který do té doby nebyl úřadu předložen.

II. POSOUZENÍ

1. EXISTENCE STÁTNÍ PODPORY

Ustanovení čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP zní:

„Nestanoví-li tato dohoda jinak, podpory poskytované v jakékoli formě členskými státy ES, státy ESVO nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví

výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi smluvními stranami, neslučitelné s fungováním této dohody.“

1.1 PORÍZENÍ NEMOVITOSTÍ, AKTIV, AKCIÍ A DLUHOPISŮ

Na základě kupní smlouvy nabyla islandská státní pokladna nemovitosti a aktiva společnosti v Reykjavíku, administrativní budovu společnosti v Akranes (s výjimkou jednoho a půl poschodí) a akcie a dluhopisy jiných společností nacházející se ve vlastnictví společnosti Sementsverksmiðjan hf. za cenu 450 milionů ISK.

V tabulce níže je uvedeno srovnání tržní hodnoty nemovitostí a aktiv společnosti Sementsverksmiðjan hf. v Reykjavíku a Akranes a akcií a dluhopisů, jak byla stanovena nezávislými odborníky ⁽²³⁾, s cenou, kterou za ně zaplatila státní pokladna:

(v milionech ISK)

	Ocenění provedené nezávislými odborníky	Cena uhrazená islandskou státní pokladnou
Pozemek, nemovitosti a zařízení v Saeverhöfði 31 v Reykjavíku	276	280
Administrativní budova v Akranes (bez jednoho a půl poschodí)	74,4	72,5
Akcie společnosti Geca	46,5	46,5
Akcie společnosti Spölur	40	40
Dluhopisy společnosti Spölur	11	11
Celkem	447,9	450

Rozdíl proto činí 2,1 milionu ISK (což odpovídá částce 21 214 EUR), které státní pokladna zaplatila nad tržní hodnotu pořízených aktiv podle odhadu nezávislých odborníků. Rozdíl se týká prodeje nemovitostí v Reykjavíku, které byly prodány za cenu o 4 miliony ISK vyšší než ocenění, a administrativní budovy v Akranes, která byla prodána za cenu o 1,9 milionu ISK nižší než ocenění.

Podle judikatury úřad nemůže stanovit tržní cenu v tomto rozhodnutí svévolně pouze na základě odborného posouzení ⁽²⁴⁾. Při určování tržní ceny pozemků a budov úřad „musí zohlednit nejistotu spojenou s takovýmto stanovením tržních cen, které je svou povahou retrospektivní“ ⁽²⁵⁾. Často nelze dospět k závěru, že jediný odhad představuje *a priori* tržní hodnotu, kterou by byl kupec ochoten akceptovat. Přijatelná tržní hodnota může být po testování trhu stanovena spíše v průměrném rozpětí. Podle názoru úřadu neexistuje žádná

zřejmá odpověď na otázku, jak široké by toto rozpětí mělo být. To by se mohlo v jednotlivých případech lišit.

Podle názoru úřadu je tento rozdíl v čisté ceně ve výši 2,1 milionu ISK mezi odhady provedenými nezávislým odborníkem a cenou, kterou nakonec zaplatila státní pokladna, natolik malý, že neposkytuje žádný důkaz, že kupní cena neodrážela tržní podmínky. Cenu stanovenou nezávislým odborníkem lze považovat za orientační. Velké odchylky od tohoto odhadu mohou naznačovat existenci státní podpory. Podle názoru úřadu ⁽²⁶⁾ však tak malý rozdíl jako v tomto

⁽²⁴⁾ Spojené věci T-127/99, T-129/99 a T-148/99 *Diputación Foral de Alava a ostatní v. Komise*, Sb. rozh. 2002, s. II-1275, bod 71.

⁽²⁵⁾ Věc T-366/00, *Scott SA v. Komise*, Sb. rozh. 2007, s. II-797, bod 93.

⁽²³⁾ Almenna Verkfræðistofan (AV) provedla částečné ocenění nemovitostí společnosti Sementsverksmiðjan hf. v Reykjavíku v únoru 2003 a úplné ocenění v listopadu 2003. Hodnota dluhopisů a akcií byla stanovena společností MP Verðbref při stanovení likvidační hodnoty společnosti před prodejem akcií ve vlastnictví státu. Pan Daníel Rúnar Elíasson, autorizovaný realitní makléř v realitní agentuře Hákot, ocenil budovu v Akranes v srpnu 2003.

⁽²⁶⁾ Podle judikatury Soudního dvora úřadu „nemůže být vytýkáno, že provedl přibližné ohodnocení“, jelikož toto ohodnocení je svou povahou přibližné, viz věc T-366/00, *Scott SA v. Komise*, uvedeno výše, bod 96.

případě nepostačuje ke zjištění existence státní podpory pro společnost Sementsverksmiðjan hf. Místo toho spíše naznačuje, že platba představovala spravedlivou tržní cenu. Úřad se proto domnívá, že společnost Sementsverksmiðjan hf. při prodeji nemovitostí, aktiv, akcií a podílů islandské státní pokladně státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP neobdržela.

1.2 PRÁVO PONECHAT SI V DRŽENÍ ČÁST AKTIV A ZPĚTNĚ JE ODKOUPIT ZA STANOVENOU CENU

Článek 5 kupní smlouvy společnosti Sementsverksmiðjan hf. umožňoval, aby si ponechala v držení část zcizených aktiv v Reykjavíku⁽²⁷⁾, užívala je pro potřeby vykonávání průmyslové činnosti a předala je zpět státní pokladně nejpozději 31. prosince 2011. Společnost Sementsverksmiðjan hf. musela hradit veškerou údržbu a veškerá zhodnocení těchto nemovitostí, neplatila však za toto užívání právo žádnou náhradu. Podle článku 6 kupní smlouvy společnost Sementsverksmiðjan hf. měla až do 31. prosince 2009 k výše uvedeným zcizeným nemovitostem v Reykjavíku právo zpětné koupě za celkovou cenu 95 milionů ISK s narostlými úroky vypočtenými na základě pevného ročního úroku ve výši 7 % účtovaného od 1. srpna 2003.

V dopise ze dne 17. února 2006 (případ č. 363608) islandské orgány předložily úřadu anglické znění smlouvy mezi společností Sementsverksmiðjan hf. a ministerstvem průmyslu jménem islandské vlády. Na základě této smlouvy byla zrušena možnost, aby společnost odkoupila zpět některá aktiva v Reykjavíku. Aktiva prodaná státní pokladně jí byla předána zpět s účinkem od 1. ledna 2004. Od tohoto dne si společnost podle článku 2 této smlouvy najala aktiva, která používá, na dobu neurčitou. Měsíční nájemné za aktiva⁽²⁸⁾ činí [...] ISK. Nájemné se upravuje jednou ročně podle indexu stavebních nákladů. Islandské orgány objasnily, že výše nájemného byla vypočtena pomocí běžného poměru pro islandský trh s nemovitostmi.

Úřad nemá důvod pochybovat o věrohodnosti a správnosti informací, které poskytly islandské orgány, podle nichž společnost Sementsverksmiðjan hf. platí za nájem těchto aktiv tržní cenu⁽²⁹⁾. Na základě výše uvedených změn smlouvy se proto úřad domnívá, že není zahrnuta žádná státní podpora ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

⁽²⁷⁾ Dvě skladovací nádrže na cement, budova pro dodávku/balení cementu, schodiště a chodba, obložení potrubí pro cement, oplocení a brána, ocelový zásobník s připojeným zařízením, vzduchové kompresory, sušák a elektrické zařízení ve skladištní hale u doku, přístavní jeřáb, potrubí v obložení potrubí pro cement, zařízení na vážení vozidel a příslušné počítačové vybavení.

⁽²⁸⁾ Pronajatými aktivy jsou tlaková místnost, dva zásobníky, hala pro dodávku a čerpání cementu o rozloze 290 m². Pronajato je rovněž vážící zařízení pro automobily, pozemek, jeřáb, potrubí a ocelový zásobník, strojní zařízení a toalety, transformační stanice, schodiště a chodba.

⁽²⁹⁾ Islandské orgány úřad informovaly, že většina pozemků v Sævarhöfði v Reykjavíku, které dříve vlastnila společnost Sementsverksmiðjan hf., byla pronajata společnosti Jarðboranir hf. za cenu ve výši [...] ISK za m². Cena nájemného požadovaného od společnosti Sementsverksmiðjan hf. činila [...] ISK. Islandské orgány rovněž objasnily, že nájem pozemků v Sævarhöfði byl koncem roku 2003 inzerován v novinách Morgunblaðið a že nejvýhodnější nabídku předložila společnost Jarðboranir hf. s výše uvedenou cenou. Z těchto důvodů islandské orgány uvedly, že cena nájmu odpovídala tržním cenám na Islandu.

1.3 PŘEVZETÍ DŮCHODOVÝCH ZÁVAZKŮ

Ministerstvo financí převzalo na základě smlouvy uzavřené dne 23. října 2003 mezi ministerstvem financí a důchodovým fondem pro státní zaměstnance jménem státní pokladny zbývající dluhopisy vydané za účelem vyrovnání splatných závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf., jak stanoví dohoda z roku 1997. Podle téže smlouvy státní pokladna dále převzala závazky společnosti Sementsverksmiðjan hf. s ohledem na zaměstnance, kteří ve společnosti dosud pracují. Tyto závazky mají být placeny a vyrovnávány jednou ročně.

1.3.1 Využití státních prostředků

Aby opatření podpory představovalo státní podporu, musí být za prvé poskytnuto státem nebo ze státních prostředků. Podle smlouvy mezi ministerstvem financí a důchodovým fondem pro státní zaměstnance podepsané v říjnu 2003 zaplatí státní pokladna důchodovému fondu jménem společnosti Sementsverksmiðjan hf. částky, které tato společnost dluží. V době podepsání smlouvy byly závazky společnosti Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu za platby důchodů zaměstnancům, kteří již odešli do důchodu, odhadnuty na 412 milionů ISK. Budoucí závazky za zbývající zaměstnance společnosti přidružené do části B důchodového fondu, kteří dosud pracují, byly odhadnuty v rozmezí od 10 do 15 milionů ISK. Převzetí závazků souvisejících s důchody a jejich uhrazení ze státní pokladny zahrnuje státní prostředky.

1.3.2 Zvýhodnění určitých podniků nebo určitých odvětví výroby

Opatření podpory musí za druhé poskytovat příjemci podpory výhody, které jej zbavují poplatků, jež jsou obvykle hrazeny z jeho rozpočtu.

Stát převzal dluh společnosti Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance v souvislosti s výplatou důchodů jejím zaměstnancům. Společnost Sementsverksmiðjan hf. byla založena v roce 1955 jako součást státní správy. Zaměstnanci výrobce cementu, v té době nazývaného Islandská státní cementárna (Iceland State Cement Works), byli přidružení do důchodového fondu pro státní zaměstnance stejně jako ostatní zaměstnanci státní správy.

V roce 1997 stát důchodový fond pro státní zaměstnance reformoval. Důchodový fond pro státní zaměstnance provedl pojistně-matematické posouzení svých závazků vůči přidruženým osobám, pokud jde o budoucí výplaty důchodů. Výsledek tohoto posouzení byl posléze porovnán s aktivy fondu a podílem závazků mezi jednotlivými zaměstnavateli s přidruženými zaměstnanci. Závazky důchodového fondu pro státní zaměstnance s ohledem na zaměstnance společnosti Sementsverksmiðjan hf., kteří již odešli do důchodu, odpovídaly na konci roku 1996 částce 400 milionů ISK⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Podle článku 3 smlouvy mezi důchodovým fondem pro státní zaměstnance a ministerstvem financí o uhrazení závazků státní pokladny podle článku 33 zákona č. 1/1997 o důchodovém fondu pro státní zaměstnance činily s ohledem na zaměstnance Islandské státní cementárny na konci roku 1996 závazky jménem společnosti Iceland Cement Ltd. 400 801 268 ISK.

Státní pokladna tento závazek důchodovému fondu pro státní zaměstnance uhradila dluhopisy společnosti. Tento závazek zůstal v účetnictví společnosti Sementsverksmiðjan hf. až do dne 23. října 2003, kdy stát převzal dluh společnosti Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu. Tento dluh se na jedné straně týkal výplaty důchodů zaměstnancům společnosti Sementsverksmiðjan hf., kteří již v době vzniku dluhu v roce 1997 odešli do důchodu. Na druhou stranu se dluh týkal rovněž odhadované výplaty důchodů pěti zaměstnancům, kteří ve společnosti Sementsverksmiðjan hf. v té době ještě pracovali a kteří byli nadále přidružení do části B důchodového fondu pro státní zaměstnance ⁽³¹⁾.

Jelikož hrazení důchodových závazků patří k běžným nákladům podniku, s nimiž je nutno v rámci podnikání počítat, převzetí těchto plateb státem zbavilo společnost Sementsverksmiðjan hf. provozních nákladů. Tímto stát poskytl tomuto podniku selektivní výhodu, jelikož ostatní podniky se musí vyrovnat se všemi náklady souvisejícími s důchody pro jejich vlastní zaměstnance.

1.3.3 *Narušení hospodářské soutěže a dopad na obchod mezi smluvními stranami*

Opatření podpory musí za třetí narušovat hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi smluvními stranami.

Podniky využívající hospodářskou výhodu poskytnutou státem, která snižuje jejich běžné nákladové zatížení, mají lepší konkurenční postavení než podniky, které tuto výhodu nemají. V EHP hospodářská soutěž na trhu s cementem existuje. V současnosti na islandském trhu s cementem působí dvě společnosti: Sementsverksmiðjan hf. a Aalborg Portland Íslandi ehf. Jakákoli výhoda udělená společnosti Sementsverksmiðjan hf., která snižuje náklady, jež by normálně vznikly, zajišťuje tomuto podniku lepší konkurenční postavení vůči ostatním skutečným nebo možným účastníkům na islandském trhu s cementem, kteří tuto výhodu nemají. Podpora, kterou stát poskytl společnosti Sementsverksmiðjan hf., proto narušuje hospodářskou soutěž.

Za čtvrté, aby byl použitelný čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP, musí oznámené opatření ovlivňovat obchod mezi smluvními stranami Dohody o EHP.

Prímým konkurentem společnosti Sementsverksmiðjan hf. na islandském trhu je dceřiná společnost podniku usazeného v jiném smluvním státě Dohody o EHP, která nevyrábí cement na Islandu, nýbrž jej na Island dováží z jiných zemí EHP.

⁽³¹⁾ Důchodové závazky týkající se zaměstnanců, kteří již odešli do důchodu, činily k říjnu 2003 412 milionů ISK. K témuž dni se dluh odpovídající budoucím závazkům za stávající zaměstnance odhadoval na přibližně 10–15 milionů ISK.

Opatření proto ovlivňuje obchod mezi smluvními stranami Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

1.3.4 *Závěr*

Z výše uvedených důvodů se úřad domnívá, že stát společnosti Sementsverksmiðjan hf. převzetím důchodových závazků na základě smlouvy podepsané v říjnu 2003 mezi ministerstvem financí a státním důchodovým fondem poskytl státní podporu.

2. PROCESNÍ NÁLEŽITOSTI

Ustanovení čl. 1 odst. 3 části I protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru stanoví, že „Kontrolní úřad ESVO bude včas informován o všech plánech ohledně poskytnutí nebo změny podpor, aby mohl podat své vyjádření. [...] Dotčené státy neprovedou navrhovaná opatření, dokud nebude v tomto řízení přijato konečné rozhodnutí.“

Ačkoli islandské orgány dopisem ze dne 29. srpna 2003 oznámily plánovaný prodej státních podílů ve společnosti Sementsverksmiðjan hf., podpisem výše uvedených smluv islandskými orgány bylo možné opatření státní podpory poskytnuté na základě těchto smluv provedeno předtím, než úřad přijal konečné rozhodnutí o oznámení. Z tohoto důvodu představuje státní podpora poskytnutá v rámci této transakce protiprávní státní podporu ve smyslu čl. 1 písm. f) části II protokolu 3, tj. novou podporu provedenou v rozporu s čl. 1 odst. 3 části I téhož protokolu.

3. SLUČITELNOST PODPORY

Podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP může být podpora, která má usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, považována za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem. Podpora na restrukturalizaci musí být posouzena podle pokynů úřadu k podpoře na záchranu a restrukturalizaci (dále jen „pokyny k podpoře na záchranu a restrukturalizaci“).

V rozhodnutí č. 421/04/KOL úřad zdůraznil, že islandské orgány nepředložily žádná tvrzení nebo příslušné písemné doklady, aby bylo možno posoudit slučitelnost podpory s pokyny k podpoře na záchranu a restrukturalizaci. Islandské orgány předložily plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. dopisem z února 2005. V únoru 2008 islandské orgány poskytly doplňkové informace o plánu restrukturalizace. Níže úřad posoudí, zda tyto nové informace umožňují vyvodit závěr, že podpora splňuje požadavky pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci ⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Věc T-157/01 Danske Busvognmænd v. Komise, Sb. rozh. 2004, s. II-917, bod 116.

3.1 PLATNÉ POKYNY

Podpora byla udělena v říjnu 2003, kdy stát zbavil společnost Sementsverksmiðjan hf. jejích důchodových závazků. Posouzení slučitelnosti této podpory bude založeno na pokynech k podpoře na záchranu a restrukturalizaci z roku 1999⁽³³⁾, které byly platné v době poskytnutí podpory.

3.2 PODNIK V OBTÍŽÍCH

Podle bodu 16.2.1 pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci je ve smyslu těchto pokynů, kdykoli a bez ohledu na velikost podniku, společnost s omezeným ručením považována za podnik v obtížích v případě, kdy došlo ke ztrátě více než poloviny jejího zapsaného kapitálu a kdy ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu došlo za posledních 12 měsíců. Nehledě na to, o jaký typ společnosti se jedná, podle pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci je podnik pro účely těchto pokynů považován za podnik v obtížích, pokud splňuje podmínky vnitrostátního práva pro zahájení kolektivního úpadečného řízení. Typickými příznaky podniku v obtížích jsou narůstající ztráta, klesající obrat, rostoucí skladové zásoby, nadbytečná kapacita, slábnoucí peněžní tok, narůstající dluh, narůstající úroky a klesající nebo nulová hodnota čistých aktiv.

Zapsaný kapitál společnosti Sementsverksmiðjan hf. se snížil z 1 096 milionů ISK v roce 2000 na 458 milionů ISK v roce 2003. Obrat společnosti klesl z 1,06 miliardy ISK v roce 2000 na 863 milionů ISK v roce 2001 a 598 milionů ISK v roce 2002. Tržby společnosti se snížily z [...] v roce 2000 na [...] v roce 2001 a [...] v roce 2002. Výroba proto klesla o více než [...] %. Ve stejném období se rychle zhoršovaly provozní výsledky. Společnost Sementsverksmiðjan hf. měla v roce 2000 zisk ve výši 70 milionů ISK, v roce 2001 však utrpěla ztrátu ve výši 230 milionů ISK. Ztráta společnosti za rok 2002 činila 220 milionů ISK. Mezi rokem 2000 a 2002 vzrostl celkový dluh společnosti Sementsverksmiðjan hf. z 733 milionů ISK na 1 157 milionů ISK. Běžná aktiva se snížila ze 750 milionů ISK na 640 milionů ISK.

V roční účetní závěrce společnosti Sementsverksmiðjan hf. za rok 2002 účetní uvedli vážné obavy ohledně finanční situace společnosti. Nahromaděné ztráty a velká pravděpodobnost pokračujících provozních ztrát v roce 2003 vedly k závěru, že možnost dalšího fungování společnosti je sporná.

Podle vysvětlení a informací poskytnutých islandskými orgány byla společnost Sementsverksmiðjan hf. na pokraji úpadku a nemohla se zotavit z vlastních zdrojů.

Úřad se proto domnívá, že společnost Sementsverksmiðjan hf. byla v době poskytnutí podpory podnikem v obtížích ve smyslu pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci.

3.3 DEFINICE PODPORY NA RESTRUKTURALIZACI

Podpora na restrukturalizaci musí vycházet z uskutečnitelného a vnitřně provázaného plánu s širokým pokrytím, jehož cílem je

obnovit dlouhodobou životaschopnost podniku. Podle bodu 16.2.2 pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci podpora na restrukturalizaci obvykle zahrnuje jeden či více těchto prvků: reorganizaci a racionalizaci činností podniku z hlediska lepší efektivity, což zpravidla znamená ukončení ztrátových činností; restrukturalizaci takových činností, které mohou být opět konkurenceschopné; a případně diverzifikaci činností v rámci nových a životaschopných oblastí. Fyzickou restrukturalizaci obvykle doprovází i finanční restrukturalizace (poskytnutí kapitálu, snížení dluhu). Ustanovení pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci však zdůrazňují, že se restrukturalizační opatření nemohou omezovat jen na finanční pomoc, která má vyrovnat ztráty z minulosti, ale nezabývá se příčinami těchto ztrát.

Plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. se skládal ze široké škály opatření. Zahrnoval finanční restrukturalizaci společnosti, restrukturalizaci pracovních sil a výrobních nákladů a začlenění jiných zdrojů příjmů. Podle pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci proto tento restrukturalizační plán nebyl omezen na finanční restrukturalizaci, nýbrž se zabýval i jinými aspekty restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. Podpora byla proto od počátku typem podpory, která má být posouzena podle pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci.

3.4 PODMÍNKY SCHVÁLENÍ PODPORY NA RESTRUKTURALIZACI

Státní podporu na restrukturalizaci určenou podnikům v obtížích lze považovat za oprávněnou pouze za určitých podmínek. Může být odůvodněna například záležitostmi spadajícími do sociální nebo regionální politiky, potřebou zohlednit prospěšnou úlohu malých a středních podniků v hospodářství nebo tím, že je žádoucí zachovat konkurenční tržní strukturu v případě, že by zánik podniků mohl vést ke vzniku monopolu nebo úzkých oligopolních vztahů.

3.4.1 Obnovení životaschopnosti

Podle bodu 16.3.2.2 písm. b) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci by udělení podpory mělo být podmíněno provedením plánu restrukturalizace, který musí být schválen úřadem. Plán restrukturalizace, jehož doba trvání musí být co nejkratší, musí dlouhodobou životaschopnost podniku obnovit v přiměřené lhůtě a na základě realistických předpokladů ohledně budoucích podmínek fungování podniku. Podpora na restrukturalizaci musí být proto spojena s uskutečnitelným plánem restrukturalizace, k jehož provedení se dotčený členský stát ESVO zavazuje. Tento plán musí být se všemi souvisejícími podrobnostmi předložen úřadu a musí zahrnovat zejména průzkum trhu.

Zlepšení životaschopnosti musí být především výsledkem interních opatření obsažených v plánu restrukturalizace. Vnější faktory, jako jsou cenové výkyvy nebo změny poptávky, na něž podnik nemá velký vliv, mohou být v tomto kontextu vzaty v úvahu pouze tehdy, pokud jsou prognózy trhu obecně uznávány. Restrukturalizace musí zahrnovat ukončení činností, které by ze strukturálního hlediska zůstaly ztrátové i po restrukturalizaci.

⁽³³⁾ Zveřejněno v Úř. věst. L 274, 26.10.2000, s. 1, a dodatku EHP č. 48, 26.10.2000.

Ustanovení bodu 16.3.2.2 písm. b) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci vyžaduje, aby plán restrukturalizace popisoval okolnosti, které způsobily obtíže podniku, a poskytl tak základ pro posouzení vhodnosti navrhovaných opatření. Musí kromě jiného zohledňovat současnou situaci a budoucí vyhlídky týkající se nabídky a poptávky na relevantním trhu výrobků, jakož i scénáře, které by mohly nastat v nejlepším či nejhorším případě, střední předpoklady a specifické přednosti a nedostatky podniku. Musí podniku umožňovat pokrok směrem k nové struktuře, která mu nabídne vyhlídky dlouhodobé životaschopnosti a umožní mu postavit se na vlastní nohy.

Plán by měl počítat s přeměnou, která podniku po dokončení restrukturalizace umožní pokrýt všechny jeho náklady, včetně odpisových a finančních. Podle pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci by očekávaná kapitálová návratnost měla být dostatečná na to, aby restrukturalizovanému podniku umožnila konkurovat na trhu na základě jeho vlastních předností.

Plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. sestával ze čtyř různých opatření:

- finanční restrukturalizace,
- restrukturalizace pracovních sil,
- restrukturalizace výrobních nákladů,
- jiných zdrojů příjmů.

Finanční restrukturalizace

Islandské orgány objasnily, že jedním z hlavních opatření restrukturalizace bylo snížení dluhů prostřednictvím prodeje aktiv. Na podzim 2003 společnost Sementsverksmiðjan hf. zpeněžila veškerá aktiva, která nesouvisela přímo s výrobou a dodávkami cementu na islandský trh. S penězi získanými z tohoto prodeje se společnost podařilo snížit existující dluhy a byla schopna přinejmenším snížit provozní ztráty. Celkový výnos z prodeje aktiv činil 580 milionů ISK a byl použit ke snížení dlouhodobého a krátkodobého zadlužení. Hlavním cílem společnosti bylo v průběhu období restrukturalizace snížit na minimum kapitálové výdaje. Všechny zbývající dlouhodobé dluhy byly poté opětovně projednány, takže společnost po dobu dvou let od prodeje nesnižovala jistinu půjčky.

Podle poskytnutých informací bylo nejdůležitější součástí restrukturalizace společnosti nové projednání dluhu s věřiteli. Zdá se, že v tříletém období před prodejem společnost významně zvýšila své krátkodobé a dlouhodobé úvěry kvůli vzniklým ztrátám. Společnost podepsala úvěry s různými institucemi. Úvěrové instituce považovaly tyto půjčky pro společnost Sementsverksmiðjan hf. za půjčky získané státem a po privatizaci nebyly ochotny poskytnout společnosti další úvěry, dokud nebudou uhrazeny nesplacené půjčky. Výši zadlužení

bylo proto nutno významně snížit, čehož bylo dosaženo prodejem aktiv, která nebyla nezbytná pro výrobu a/nebo distribuci cementu.

Islandské orgány uvedly, že „rozhodujícím činitelem ve [finančních] jednáních bylo odstranění dluhu souvisejícího s důchody z rozvahy společnosti, aby bylo možno stanovit životaschopný a věrohodný splátkový kalendář. Je zřejmé (a tento názor zastávali kupující i věřitelé), že společnost nemohla platit jak dluhy související s důchody, tak ostatní krátkodobé a dlouhodobé úvěry, a rovněž zachovat kritickou úroveň investic do stálých aktiv, aby zachovala chod podniku.“

Odstranění dluhu souvisejícího s důchody spolu s částečným splacením ostatních dluhů bylo nezbytné pro získání souhlasu s provedením finanční restrukturalizace.

Restrukturalizace pracovních sil

V době prodeje pro společnost Sementsverksmiðjan hf. pracovalo 63 zaměstnanců. Analýza hospodářských charakteristik podniku a trhu, na němž působil, prokázala, že by počet pracovníků bylo nutno snížit nejméně o 20 osob. Pro chod závodu bylo zapotřebí nejméně 41 zaměstnanců. Smlouvy s nadbytečnými zaměstnanci byly ukončeny, přičemž vzhledem k dlouhému zaměstnaneckému vztahu s některými pracovníky byly náklady na odstupné vysoké.

Společnost za druhé u většiny svých zaměstnanců uplatňovala systém prémie souvisejících s výrobou. Částka, která měla být rozdělena mezi zaměstnance, byla stanovena tak, aby náklady na prémie za výrobu byly pro podnik stejné bez ohledu na počet zaměstnanců. S odborovým svazem byla zahájena jednání ohledně uplatňování této prémie za výrobu na zaměstnance tak, aby snížení celkového počtu zaměstnanců odpovídalo snížení celkové výše vyplacených prémie za výrobu.

Restrukturalizace výrobních nákladů a jiné zdroje příjmů

Podle islandských orgánů bylo nejdůležitějším opatřením nové projednání cen surovin. Mimoto se v zájmu snížení energetických nákladů na výrobu změnilo složení cementu.

Co se týká nového projednání cen surovin, značná část variabilních provozních nákladů společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisela s mezinárodními/vnitrostátními tržními cenami a nemohla být změněna. Tak tomu bylo u uhlí, elektřiny, křemenného prachu a jiných surovin. Cenu za dodávku písku, jediné nejvýznamnější domácí suroviny, bylo možno snížit o [...] %. Projednat bylo možno rovněž cenu ostatních domácích surovin.

Společnost Sementsverksmiðjan hf. mimoto začala spalovat odpadní kapaliny jako jiný zdroj příjmů a jako způsob snížení celkových nákladů na palivo.

Shoda s požadavky na restrukturalizaci

Na základě výše popsaných opatření úřad shledává, že plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. splňuje požadavky pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci. Plán restrukturalizace popisoval okolnosti, které vedly k obtížím společnosti Sementsverksmiðjan hf. Ta nebyla schopna čelit konkurenci a hospodářskému oslabení stavebnictví na začátku nového tisíciletí. Plán zahrnoval důkladnou finanční restrukturalizaci spočívající v novém projednání dluhů s věřiteli a převzetí důchodových závazků vůči státnímu důchodovému fondu islandským státem. Finanční restrukturalizace byla doprovázena opatřeními fyzické restrukturalizace, včetně restrukturalizace pracovních sil (ukončení smluv se zaměstnanci, nové projednání výhod pro zaměstnance), a zejména restrukturalizace výrobních nákladů, nejnákladnější části plánu restrukturalizace. Výrobní náklady se snížily, změnilo se složení cementu, byly znovu projednány smlouvy s dodavateli, byly zahájeny tržní iniciativy s cílem zvýšit příjmy. Plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. předpokládal návrat k životaschopnosti v krátkém období dvou let, což se zdá být přiměřenou lhůtou. Plán byl nyní plně proveden a společnost umožnil konkurovat na trhu na základě vlastních předností. Z těchto důvodů se úřad na základě informací poskytnutých islandskými orgány domnívá, že plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. splňuje požadavky bodu 16.3.2.2 písm. b) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci.

3.4.2 Zamezení neúnosnému narušení hospodářské soutěže

Bod 16.3.2.2 písm. c) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci požaduje, aby byla přijata opatření s cílem co nejvíce omezit nepříznivý dopad podpory na konkurenty. Jinak bude podpora považována za podporu v rozporu se společným zájmem, a proto neslučitelnou s fungováním Dohody o EHP. Tato podmínka má obvykle podobu omezení přítomnosti podniku na trhu po skončení období restrukturalizace. Je-li velikost relevantního trhu na úrovni EHP zanedbatelná, nebo je-li zanedbatelný podíl společnosti na relevantním trhu, mělo by se mít za to, že nedošlo k neúnosnému narušení hospodářské soutěže.

Podle ustanovení bodu 16.3.2.2 písm. c) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci úřad stanoví rozsah omezení nebo potřebného snížení, aby bylo zajištěno, že nedojde k neúnosnému narušení hospodářské soutěže, na základě průzkumu trhu připojeného k plánu restrukturalizace, a pokud bylo zahájeno řízení, na základě informací poskytnutých zúčastněnými stranami.

V daném případě úřad zahájil formální šetření v prosinci 2004, které v listopadu 2006 rozšířil. Zúčastněné strany však nepředložily žádné připomínky, které by mohly poskytnout informace ohledně potřeby uložit vyrovnávací opatření a jejich rozsahu.

Pokyny k podpoře na záchranu a restrukturalizaci pohlíží příznivěji na podniky, u nichž je pravděpodobné, že pokračování jejich činnosti nebude mít žádné významné účinky na situaci v oblasti hospodářské soutěže v EHP. Islandské orgány předložily průzkum trhu týkající se společnosti Sementsverksmiðjan hf. a islandského trhu s cementem, který je jediným trhem, na němž společnost působí. Podle tohoto průzkumu je celkový trh s cementem na Islandu omezený vzhledem k nízkému počtu obyvatel země. Na trhu s cementem na Islandu působí dvě společnosti: Sementsverksmiðjan hf. a Aalborg Portland Ísland hf. Zatímco první společnost cement dováží z Dánska a na Islandu ho prodává. V roce 2002 činila spotřeba cementu na Islandu 122 899 tun⁽³⁴⁾. V roce 2002 činila spotřeba cementu v EU 217,6 milionu tun. Lze proto mít za to, že podíl islandského trhu s cementem v EHP je zanedbatelný.

Podle ustanovení bodu 16.1.3 pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci lze restrukturalizační podporu považovat za odůvodněnou nejen záležitostmi sociální či regionální politiky, nýbrž rovněž tím, že je žádoucí zachovat konkurenční tržní strukturu, pokud by zánik podniků mohl vést ke vzniku monopolu nebo úzkých oligopolních vztahů. Tak by tomu bylo v případě Islandu, pokud by společnost Sementsverksmiðjan hf. odešla z trhu a trh s cementem by se s největší pravděpodobností stal monopolním a byl by závislý na dovozech jediného dalšího konkurenta na islandském trhu s cementem. Skutečnost, že trh s cementem na Islandu je charakterizován jako monopolní nebo úzce oligopolní situace dvou účastníků trhu, prokazuje, že možnosti a přitažlivost tohoto trhu pro ostatní účastníky jsou velmi malé kvůli omezenému rozsahu trhu a jeho možnostem rozvoje (v tomto ohledu se odkazuje na zjištění výše uvedeného průzkumu trhu).

Úřad proto nepovažuje za nutné požadovat další opatření k omezení přítomnosti společnosti na trhu.

3.4.3 Podpora omezená na minimum

Podle ustanovení bodu 16.3.2.2 písm. d) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci musí být výše a míra podpory omezeny na nezbytné minimum potřebné k provedení restrukturalizace s ohledem na stávající finanční zdroje podniku, jeho akcionářů nebo obchodní skupiny, ke které podnik náleží. Od příjemců podpory se očekává, že k plánu restrukturalizace přispějí významným dílem z vlastních zdrojů, včetně prodeje aktiv, která nejsou nezbytně nutná pro přežití podniku, nebo z vnějších zdrojů za tržních podmínek. K omezení účinku narušujícího hospodářskou soutěž ustanovení bodu 16.3.2.2 písm. d) pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci vyžadují, aby výše podpory nebo způsob, jakým je poskytována, byly takové, aby danému podniku nebyl poskytnut nadbytek prostředků, jenž by mohl být použit pro agresivní činnosti narušující trh, které nesouvisejí s procesem restrukturalizace.

⁽³⁴⁾ 38,215 tun cementu bylo na Island dovezeno a 84,684 tun bylo vyrobeno v zemi.

V souladu s pokyny k podpoře na záchranu a restrukturalizaci úřad ověřil výši závazků podniku po restrukturalizaci, včetně situace po jakémkoli odkladu nebo snížení jeho dluhů. Úřad rovněž ověřil, zda není žádná z podpor použita na financování nových investic, které nejsou nezbytně nutné pro obnovení životaschopnosti podniku. V každém případě je nutno prokázat, že podpora bude použita pouze k obnovení životaschopnosti podniku a že podpora příjemci neumožní v průběhu provádění plánu restrukturalizace zvýšit výrobní kapacitu, není-li to nezbytné k obnovení jeho životaschopnosti, aniž by tím byla nepatříčně narušena hospodářská soutěž.

Základní součástí restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. spočívala v prodeji aktiv, která nebyla nezbytně nutná pro přežití podniku, například pozemky a budovy, a rovněž akcií a dluhopisů v jiných podnicích, které společnost

mohla prodat, aby získala hotovost na splacení svých dluhů. Dluhy společnosti byly mimoto v možném rozsahu splaceny a znovu projednány s cílem usnadnit jejich splacení pro další fungování společnosti. Pracovní síly a výrobní náklady a struktury byly náležitě restrukturalizovány a financovány z vlastních prostředků společnosti. Jediný zásah státu spočíval v převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. souvisejících s důchody za částku ve výši přibližně 425 milionů ISK. To se považovalo za bezpodmínečně nutnou podmínku, aby věřitelé společnosti umožnili její restrukturalizaci. Úřad proto vyvozuje závěr, že podpora poskytnutá státní pokladnou byla omezena na nezbytné minimum, jelikož se týkala pouze převzetí závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance islandským státem.

Náklady na restrukturalizaci lze shrnout takto:

a) nové jednání s věřiteli	10 811 853 ISK 2 648 904 ISK (poplatek za provedení finanční restrukturalizace)
b) restrukturalizace pracovních sil	19 098 479 ISK 2 702 963 ISK (poplatek za restrukturalizaci pracovních sil)
c) restrukturalizace výrobních nákladů a jiné zdroje příjmů	1 018 200 000 ISK
d) nové ocenění aktiv	511 856 488 ISK

Úřad se domnívá, že účast islandského státu na restrukturalizaci společnosti Sementsverksmiðjan hf. převzetím závazků společnosti souvisejících s důchody vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance představuje základní prvek provedení restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. Převzetí závazků souvisejících s důchody státem považovali věřitelé společnosti za předběžnou podmínku nového projednání ostatních dluhů a závazků. Tato podpora poskytnutá státem společnosti Sementsverksmiðjan hf. umožnila získat potřebné zdroje na financování čistě restrukturalizačních opatření.

Ačkoli převzetí důchodových závazků nepředstavovalo náklady pro společnost Sementsverksmiðjan hf., nýbrž pro stát, je nutno je zahrnout do celkového posouzení restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. Podpora byla nezbytná k provedení různých restrukturalizačních opatření. S přihlédnutím k tomu a na základě výše výdajů, které byly nezbytné k obnovení životaschopnosti společnosti Sementsverksmiðjan hf., se úřad domnívá, že výše podpory při této restrukturalizaci byla omezena na nezbytné minimum.

3.4.4 Podpora na restrukturalizaci v podporovaných oblastech

V souladu s bodem 16.3.2.5 pokynů k podpoře na restrukturalizaci a záchranu úřad při posuzování podpory na restrukturalizaci v podporovaných oblastech vezme v úvahu potřeby regionálního rozvoje. V podporovaných oblastech mohou být podmínky pro schválení podpory méně přísné, zejména co se týká provedení vyrovnávacích opatření. To však neznamená, že úřad bude mít uvolněnější přístup k podporám na restrukturalizaci nezdravých podniků v podporovaných oblastech, aby oblasti pomohl podniky uměle udržovat na trhu. Naopak, je v nejlepším zájmu oblasti rozvíjet pokud možno co nejdříve jiné činnosti, které jsou životaschopné a udržitelné.

Závod společnosti Sementsverksmiðjan hf. se nachází v Akranes, ve středozápadní oblasti Islandu. Tato oblast je vyznačena na mapě regionální podpory pro Island, kterou úřad schválil v rozhodnutí č. 253/01/KOL ze dne 8. srpna 2001. Vyznačuje se nezaměstnaností převyšující celostátní průměr a úbytkem obyvatel. Cementárna se v Akranes nacházela od roku 1958 a představovala důležitý prvek hospodářského života oblasti. Na město s přibližně 5 500 obyvateli by uzavření této továrny mělo velmi nepříznivý dopad, který by vedl k dalšímu úbytku obyvatel a celkovému sociálnímu a hospodářskému úpadku.

3.4.5 Úplné provedení plánu restrukturalizace

V souladu s ustanoveními pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci musí společnost plně provést plán restrukturalizace, který úřad schválil, a musí splnit ostatní povinnosti stanovené v rozhodnutí úřadu ⁽³⁵⁾. Úřad bude považovat neprovedení plánu či nesplnění ostatních povinností za zneužití podpory.

Pro plán restrukturalizace se předpokládal tento harmonogram:

Opatření	Zahájení restrukturalizace	Dokončení restrukturalizace
Opatření finanční restrukturalizace (projednání a splacení dluhů u věřitelských institucí, převzetí důchodových závazků státem)	září 2003	říjen 2003
Restrukturalizace pracovních sil (propuštění zaměstnanců, nové jednání s odborovými svazy)	říjen 2003	duben 2004
Restrukturalizace výrobních nákladů (nové sjednání cen s dodavateli, jiné příjmy a snížení nákladů)	říjen 2003	prosinec 2004

Plán restrukturalizace předpokládal dosažení zisku po restrukturalizaci společnosti v červenci 2005. Islandské orgány úřad informovaly, že společnost Sementsverksmiðjan hf. dokončila plán restrukturalizace a byla s to dosáhnout vyrovnání nákladů a příjmů již v roce 2005. Od června 2003 do května 2004 společnost Sementsverksmiðjan hf. hospodařila se ztrátou ve výši 83 milionů ISK v porovnání se ztrátou ve výši 250 milionů ISK vytvořenou v roce 2002. Od června 2004 do května 2005 společnost dosáhla zisku ve výši 22 milionů ISK.

Na základě těchto informací se zdá, že plán restrukturalizace společnosti Sementsverksmiðjan hf. měl nejkratší možnou dobu trvání, podařilo se mu obnovit životaschopnost podniku v přiměřené lhůtě, byl tudíž založen na realistických předpokladech ohledně budoucích podmínek fungování podniku.

3.4.6 Sledování a výroční zpráva

Úřad musí být schopen se ujistit, že plán restrukturalizace je prováděn řádně. To se obvykle uskutečňuje prostřednictvím pravidelných podrobných zpráv, které úřadu předkládá dotčený členský stát ESVO. V daném případě však již byla restrukturalizace dokončena s obnovením životaschopnosti podniku. V současnosti žádná restrukturalizační opatření neprobíhají, všechna opatření již byla úspěšně dokončena. V tomto případě proto není nutno podávat zprávy o provádění plánu restrukturalizace.

3.5 PODMÍNKA JEDINÉ POMOCI

S cílem zabránit tomu, aby byly podniky podporovány nespravedlivě, by měla být podpora na restrukturalizaci poskytnuta

pouze jednou. Bod 16.3.2.3 pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci požaduje, aby při oznámení plánované podpory na restrukturalizaci úřadu stát ESVO uvedl, zda již dotčený podnik v minulosti podporu na restrukturalizaci obdržel, a to i takovou podporu, která byla udělena před vstupem pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci v platnost, či neoznámenou podporu.

Islandské orgány uvedly, že podmínka jediné pomoci (tzv. zásada „jednou a dost“) je splněna. Dále uvedly, že společnost dříve neobdržela žádnou podporu a poskytnutí podpory se neplánuje ani v budoucnu.

4. ZÁVĚR

Z výše uvedených důvodů se úřad domnívá, že podpora poskytnutá společnosti Sementsverksmiðjan hf. převzetím závazků společnosti souvisejících s důchody islandským státem představuje podporu na restrukturalizaci, která je slučitelná s fungováním Dohody o EHP na základě ustanovení pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci platných v době udělení podpory,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Převzetí důchodových závazků společnosti Sementsverksmiðjan hf. vůči důchodovému fondu pro státní zaměstnance státem představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

⁽³⁵⁾ Plán restrukturalizace by měl být v zásadě předložen v plném znění spolu s oznámením před poskytnutím podpory. V tomto případě nebyl plán předložen předem, avšak hlavní prvky plánu restrukturalizace byly stanoveny před provedením restrukturalizace. Úřad se proto domnívá, že je možno jej schválit podle pokynů k podpoře na záchranu a restrukturalizaci.

Článek 2

Podpora uvedená v článku 1 je slučitelná s fungováním Dohody o EHP podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP ve spojení s pokyny k podpoře na záchranu a restrukturalizaci, které úřad přijal v roce 1999.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Islandské republice.

Článek 4

Pouze anglické znění je závazné.

V Bruselu dne 28. května 2008.

Za Kontrolní úřad ESVO

Per SANDERUD
předseda

Kristján Andri STEFÁNSSON
člen kolegia
